

Slovo se stává Pastýřem

Převod materiálu
Martina Zuštinová
Pořadí v lekci
27

Téma

Ježíš nás vede k důvěře a společenství s Bohem.

Cíl

- Dělali by se mohl dozvědět, že Ježíš je dobrý pastýř, který je zná, vede je a pečuje o ně.
- Dělali by mohl prožít, že je dobré mít někoho, komu na nás záleží, kdo se pro nás umí nasadit třeba i za cenu vlastního nebezpečí. Vést neznamená jenom vést na určité místo. Znamená to ukazovat vlastním životem, jak žít.
- Dělali by mohl být povzbuzeny, aby důvěrovaly Ježíši a poslouchaly ho.

Pro učitele

Biblický text: J 10,11–15.27–30 (Žalm 23)

Výkladové poznámky

Biblický pojem pastýř: Osoba pastýře se již brzy v dějinách Izraele stává symbolem pro pečující službu a ochranu. Jeremjáš, Ezechiél, Micheáš a Zacharjáš označují Boha samého za pastýře svého lidu. Pastýři lidští, kněží, učenici a králové jsou často odsouzeni, protože v roli pastýře selhávají. (Ez 34)

Mnoho špatných zkušeností se špatnými vůdci a správci posilovalo touhu lidí po jednom dobrém pastýři. Vzniká očekávání Mesiáše, který je jako dobrý pastýř zaslíben. On svůj lid povede, bude ho sytit a chránit. K tomuto pastýři se obracely s nadějí oči a srdce lidu (Iz 40,11nn). Janovo evangelium se obrací k lidem zklamaným pastýři lidskými.

V Ježíši se naplňuje starozákonní zaslíbení: „Ustanovím nad nimi jednoho pastýře, který je bude pásť, Davida, svého služebníka. Ten je bude pásť a ten bude jejich pastýřem.“ (Ez 34,23)

Kdo je Ježíš? Tato otázka se prolíná celým Janovým evangeliem. Jan odpovídá: „Tato (znamení) však zapsána jsou, abyste věděli, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřili, že máte život v jeho jménu.“ (J 20,31). Další odpověď dává právě 10. kapitola: „Já jsem dobrý pastýř.“

Verše 11–15: Ježíš je dobrý pastýř. Není pastýř jen tak ledajaký. Dobrého pastýře poznáme podle toho, že své ovce chrání a je ochoten za ně nasadit i svůj vlastní život. To proto, aby mohly ovce žít. Žádný najatý pastýř, který by pracoval za mzdu, by tohoto nebyl schopen. Dobrý pastýř zná své ovce jménem a stará se o ně, protože mu nejde jen o sebe sama. Nestará se jen o sebe, ale vždy se vztahuje ke svému stádu.

Úlohy pastýře: stará se o ovce, o zásobení jídlem, střeží je, vede je, chrání a zachraňuje.

Verše 27–30: Zde je popsán vztah dobrého pastýře (Ježíše Krista) k jeho ovcím (učedníkům a následovníkům Ježíše Krista). Tento vztah se vyznačuje **poslušností** — ovce svého pastýře poslouchají a důvěřují mu.

Pastýř své ovce zná a dává jim život. Ježíš Kristus pak dává život vřemý, který nám nikdo nemůže vzít. Má plnou moc tak řídit od svého Otce, který je větší než vše, protože on sám je stvořitelem nebe i země.

Ježíš říká: Cesta k Bohu Otci vede skrze mne. Kdo mě následuje, toho já provedu a umožním mu skrze sebe prožít společenství s Bohem. Kdo mne chce následovat, musí se naučit důvěřovat a poslouchat, následovat mne. Já nasadím za své ovce i vlastní život.

Úskalí

Většina dětí dnes z vlastní zkušenosti nezná pastýře, ani jejich práci a povolání. Proto obrazné srovnání pastýře, který nasazuje svůj život za své ovce s Ježíšem, není úplně snadné.

Zachránce, ochránce, figury, které tuto roli plní, dětem známé jsou — jsou to různí supermanové a jiní hrdinové. Tyto postavy hrdinů můžeme s dobrým pastýřem srovnat, ale má to své limity. Je i nebezpečí, že myšlenka superhrdiny odvede pozornost zcela jinam. Je proto dobré tato srovnání nepřetěžovat a dětem vysvětlit roli pastýře a u obrazu pastýře a ovcí zastat.

Odkazy

Odkazy na starší přípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškoláci

Pokud můžeme, doneseme ovčí vlnu, aby se jí mohly děti dotknout. Ptáme se: Kdo z vás už viděl stádo ovcí a pastýře?

Děti vypráví, co při tom pozorovaly: malé a velké ovce, berany, ovčáckého psa, pastýře... Pro? potěbují ovce pastýře? Potrava, ochrana...

Vyprávění je inspirováno metodou **Godly play**. Pracuje také s motivy 23. žalmu a podobenství o ztracené ovci. Pokud bychom chtěli využít scénáře přímo této metody, bylo by dobré brát v potaz celou metodiku — mluvit pomalu a klidně, pohybovat postavami jen jednou rukou atd. viz kniha Hraní s Bohem a jak na to, scénář s obrázky v materiálech.

Vydeme z toho, co děti znají a vyprávíme o tom, co takový pastýř dělá. Alternativa: Ptáme se ovčáka (postavička, maňásek), který nám na tuto otázku odpovídá.

Dobrý pastýř, má rád své ovce, dobře se o ně stará. *Ovečky na zelené lánce jsou v ohradce.*

V ohradě nebo v ovčinci jsou ovečky v bezpečí a nemůže na ně ani vlk ani medvěd ani jiná šelma.

Dobrý pastýř zná každou ovci jménem a každá ovečka zná pastýřův hlas. Když přijde dobrý pastýř do ovčince, ovečky ho poznají.

Pastýř vodí své ovečky také na pastvu, kde je ta nejlepší tráva. *Ovečky přemístíme ven z ohradky na zelenou louku... jsou v jednom stádeku kolem pastýře.*

Dobrý pastýř také vodí své stádo k vodě, aby se zde ovečky napily a oběrstvily. Voda je chladivá, svěží. Je to úleva napít se takové vody, když je horko a je žízeň. *Pastýře i ovečky posuneme k vodě.*

Dobrý pastýř jde vždy se svým stádem a dává na všechny ovečky pozor, aby se někam nezabýhly. Když pak prochází tmavým nebezpečným místem, pomáhá ovečkám a je s nimi, aby se nebály a dobře tudy prošly. *Pastýře posuneme k tmavé látce a ovečky projdou bezpečně zpátky k ohrádce. Jednu ovečku schováme pod tmavou látku tak, aby jí vykukovala jen hlava.*

Když večer přivádí pastýř ovečky domů do ohrádky, všechny je pečlivě počítá.

Počítáme ovečky a dáváme je do ohrádky. Zjistíme, že jedna chybí.

Když se stane, že nějaká ovečka chybí, dobrý pastýř se pro ni vydá a hledá ji. Prohledá úplně všechna místa, kde ten den se svým stádem byl, dokud ztracenou ovečku nenajde. A když ji najde, vezme ji na ramena a zanesse ji zpátky do bezpečí. *Postava pastýře vezme ovečku do náruží nebo na ramena a zanesse ji do ohrádky.*

Když by chtěl ovečky vyvést na pastvu cizí pastýř, ovečky by se rozutekly, protože by neznaly jeho hlas a bály se ho. *Místo dobrého pastýře umístíme před ohrádku jinou postavu obyčejného pastýře a ovečky rozmístíme chaoticky kolem ohrádky.*

A když přijde vlk (*umístíme vlka k temné látce*), pak takový obyčejný pastýř vezme nohy na ramena a je pryč. Zachrání si svou vlastní kůži a ovečky nechá být. *Postavu obyčejného pastýře vyměníme za postavu dobrého pastýře.* Ale dobrý pastýř, když přijde vlk, neutěe. Postaví se mezi ovečky a vlka a brání je svým tělem. Zažene ho, a pokud je třeba, bojuje s ním, i kdyby měl za své ovečky položit svůj život. Ovečky jsou tak s dobrým pastýřem v bezpečí.

Tak je nám Pán Ježíš pastýřem, který na nás dává pozor, má nás rád, ukazuje nám cestu, hledá nás, když se ztratíme a brání i zlým silám, aby nám nemohly ublížit.

Otázky a rozhovor. Už jste se někdy ztratili rodiče, jako ta ovečka? Už vás rodiče někdy hledali?

Jaké to bylo, když jste se zase našli?

Pomůcky: Ovčí vlna, obrázky pastýře a ovcí, zelená látka jako tráva (podklad, na kterém se příběh odehrává), figurky nebo obrázky dobrého pastýře, obyčejného pastýře, pět oveček, ohrádka, modrá látka jako voda, černá látka jako nebezpečné místo, vlk.

Mladší školní děti

S dětmi se díváme na obraz pastýře. Pak s dětmi promyslíme o tom, co takový pastýř dělá, co jsou jeho povinnosti. Na tabuli tyto úkoly zapisujeme.

Hra Vlci honí ovečku.

Dvě děti hrají vlky, třetí ovečku, ostatní ohrazení (vytvoří kruh). Vlci honí ovečku. Když se ta může schovat do ohrazení, je mimo nebezpečí. „Je dobré, když má družici ochrazení! Když se mám kam utéct.“

Ilustrativní příběh

Jak asi rozhodne soudce? Stojí před ním dva muži. Jde o ovci. „Tahle ovce patří mně!“, křikí jeden. „Ne, to je moje ovce!“, tvrdí druhý. Kdo má pravdu?

Není nikoho, kdo by tento spor mohl rozsoudit, nikdo z druhých lidí neví, komu ovce doopravdy náleží. Soudce se zeptá: „O co tady vlastně jde? Jde o maso ovce?“ Když se dozví, že je ovce živá, nechá ji přivést. Sluhové ovci přivedou a ta stojí před soudcem a zvídavě si ho prohlíží. Soudce poručí: „Odveďte prvního

muže za dveře a a? odtamtud zavolá ovci jménem.“

Te? musí jít jeden z muž? ven a zkusit k sob? ove?ku p?ivolat. „Lízo, Lízo“ volá první muž stále dokola, „Lízo, poj? ke mn?!“ Ale ovce se ani nehne, ani nezast?íhá ušima. Hlas tohoto muže nezná.

„Tomuto muži tato ovce ur?it? nepat?í!“ Rozhodne soudce. Když pak jde za dveře pravý pastý? a zavolá svou ove?ku jménem „Rózo, poj? ke mn?!“, ta zast?íhá ušima, nastraží je a pak se za hlasem rozb?hne. Všechny pochyby jsou rozptýleny. Tento pastý? je pravým majitelem této ove?ky.

Hlavní vyprávění

Ježíš Kristus p?iřovnává sám sebe k pastý?i. Říká, že je dobrý pastý?, který se o své ovce, o nás lidi chce starat.

Ur?it? už jste v život? ovce vid?ly? D?ti vypráví o svých zkušenostech.

Popíšeme krátce, řím se ovce vyzna?ují, co je pro n? typické: Ovce pot?ebují vedení, pot?ebují pé?i a ochranu svého pastý?e. Kdyby byly samy, ztratí se. Ovce nemají dobrý orientační smysl.

Ovce pot?ebují potravu. U nás už mén? řasto vidíme takové stádo ovcí, ale za řas? Pána Ježíše bylo pastý?? a jejich stád v Izraeli plno. V hornatých řástech Izraele to bylo pro ovce řasto nebezpečné. Pastý? musel dávat pozor, aby žádnou neztratil.

Velkým nebezpečím byly pro ovce také divoké šelmy. Představte si to. Je hluboká noc, ove?ky spí ve své ohrad?, ma?kají se t?sn? k sob?. Pastý? jde také spát. Najednou ale zaslechne, jak zařínají být ovce neklidné. Ihned zcela procitne. A co vidí? Vlk se blíží k jeho stádu.

Co myslíte, co by te? m?l pastý? ud?lat?

Dobrý pastý? neutěe, ani kdyby se bál. Ne. Dobrý pastý? vlka zažene, protože nechce, aby ztratil t?eba jedinou ove?ku. To je nebezpečné, m?že mu v takové chvíli jít dokonce o život. Špatnému pastý?i (nebo pastý?i, kterému ovce nepat?í a stará se o n? jen za peníze) na ovcích nezáleží. Takový pastý? vezme nohy na ramena a ute?e.

Ježíš Kristus je ale pastý? dobrý. Je Božím synem a z lásky k nám se vydal do tohoto sv?ta, aby se stal naším dobrým pastý?em, aby nám pomohl. A to ho nakonec stálo život, protože říkal a d?lal tolik nových a nezvyklých v?cí, že se to mocným lidem nelíbilo. Jako vlci ho zabili. Tím ale vše neskon?ilo. Nebyl to konec. B?h Pána Ježíše vzk?ísil z mrtvých. A tak máme jistotu, že v život? nakonec nezvít?zí vlci s ostrými zuby, ale právě dobrý pastý?, který vede k životu a bezpečí. A i dnes se stará o nás lidi, aby se nikdo navždy neztratil. Tak se stará dobrý pastý? o své ove?ky.

Dobrý pastý? zná každou svou ovci a ví, co pot?ebuje. Ježíš nám říká, že nás každého zná jménem, podobn? jako pastý? zná jméno každé své ove?ky. Ví, co pot?ebujeme a kde jsme.

Pokud jsme použili ilustrativní p?íb?h:

Pamatujete si, jak to bylo s t?mi dv?ma pastý?i, kte?í se p?ed soudcem p?eli o ove?ku a cht?li, aby ur?il, komu opravdu pat?í? Ove?ka poznala hlas svého pastý?e, protože jeho hlas slyšela každý den. V?d?la: To je hlas mého pastý?e, on to se mnou myslí dobře, k tomu p?jdu.

Pokud jsme ilustrativní p?íb?h nepoužili:

Když dobrý pastý? ví, co jeho ovce pot?ebují, když chce, aby jim bylo dobře a nic se jim nestalo, když chce, aby u n?j dlouho z?staly, pak je od ovcí rozumné, takového pastý?e se držet a poslouchat ho.

Tak máme i my poslouchat a d?v??ovat našemu dobrému pastý?i, Ježíši Kristu.

Jak ale máme naslouchat jeho hlasu a jak jeho hlas poznáme? Jak poznáme, co nám říká? Domácí zví?ata poznají hlas svého Pána. Pes, papoušek i jiná zví?ata poznají, že jejich pán p?išel dom?.

Mnoho z toho, co Pán Ježíš říkal a d?lal, lidé zapsali, aby to nikdy nezapomn?li. Dnes tyto p?íb?hy najdeme v Bibli a m?žeme je íst. Nebo posloucháme lidi, t?eba rodi?e, kte?í nám to, co v Bibli ?etli, vypráví. Tak k nám i dnes mluví náš dobrý pastý? a tak nám i dnes ukazuje cestu.

Prohloubení: Když v Bibli ?teme o tom, co Pán Ježíš říkal a d?lal, pak postupn? chápeme, co po nás chce. Tak m?žeme ve škole, doma a v?bec všude d?lat to, co on chce. M?žeme se o to snažit. To, co jsme o n?m slyšeli a ?etli, v nás mluví a p?ipomíná nám, co je pro nás a pro druhé dobré.

Rozhovor s veršem k zapamatování J 10,27: „Moje ovce slyší m?j hlas, já je znám, jdou za mnou.“

I dnes se m?žeme na Ježíše, našeho dobrého pastý?e, spolehnout. Jak m?žeme dnes prožít, že je Pán Ježíš dobrý pastý?? (M?jte odpovědi p?ipravené v heslech nebo na obrázkách pomocí symbol?, nebo je malujte.)

- Odpouští nám, když mu sv??ujeme své viny (srdce, rozlomené okovy, otev?ená klec a ptáci venku).
- Ukazuje nám dobrou cestu životem (cesty a rozcestí).
- Vede nás k životu, na místa travnatá a na místa, kde m?žeme na?erpat energii (chléb a pití).
- P?ijímá nás do své spole?nosti (stádo).
- Mluví, oslovuje nás skrze Bibli (Bible).
- Dává nám lidi, kte?í se o nás starají (rodi?e, prarodi?e, p?íbuzní a známí, p?átelé). Lidi, kte?í to s námi myslí dobře, i když nám musí n?kdy n?co zakázat nebo nám nedovolí všechno, co chceme (díť s dosp?ým).

Pom?cky: Obraz pastý?e.

Starší školní d?ti

Rozhovor nad písní Ove?ky (SV 198)

Podle které sloky bychom cht?li žít? Která vypovídá n?co o Ježíšovi?

Co to znamená, že je Ježíš i pastý? i beránek? Dobrý pastý? brání své ovce, bojuje s takovým nasazením za n?, že mu m?že hrozit i smrt. Pán Ježíš se rozhodl, že bude doopravdy nastavovat záda, že schytá rány mí?ené na ovce. Neustoupil a tak kázal dál, aby lidem ?ekl o Pánu Bohu to d?ležit?é. Jenže to znamenalo také to, že rozhn?val autority a ty se rozhodli odstranit ho.

Stálo to za to? Co myslíte?

?asto se sami chceme vyhnout utrpení, ale Ježíš nás zve, abychom ho následovali. Co to pro nás znamená? Máme i my být pastý?i a bránit slabší ove?ky? Starat se o druhé, i když musíme se svou k?ží na trh?

Možná se p?istihneme, že sami se snažíme vyhnout trápení a chceme spíš žít jako ovce ve stádu, které n?kdo jiný vede.

Možná je ?as žít ve stádu i mimo n?j?

Ježíš p?išel proto, aby nás spojil a ne rozd?lil. N?kdy se jako ovce ze stáda díváme na jiné skupiny a odsuzujeme. Pro? je to špatné, nebezpečné a kam to m?že vést?

Ježíš říká, že přišel zachránit všechny lidi, nikoho ze svého stáda nevyklouje a lidi třeba rozdílné směřuje a spojuje.

Je Pastýřem i pro ovce odjinud.

Závěrečný rozhovor: Co nás tenhle příběh učí o Ježíši? (Nasazuje svůj život za druhé, aby je ochránil, umožnil jim opravdový život.) V čem je tenhle příběh evangeliem, radostnou zprávou? (Nejsme ponecháni jak ovce bez pastýře.) Co tenhle příběh říká mně?

Přesah

Jak k nám mluví Bůh dnes? Jak nás vede? Bůh už dnes nemluví, mluvil jen v Bibli?

Jak slyším jeho hlas? Ne ušima, ale srdcem, něco mě rozeznívá, něco to ve mně probouzí, ať život jako pokoj nebo život jako spravedlivý hněv.

Co mě v životě oslovuje?

Nemáme být jen slepé ovce, jde o to jak rozlišit, co je hlas dobrý a hlas svůdný... Podle čeho se rozhodují? Je dobré učit se vnímavosti — vnímat hlas srdce i rozumu.

Číst Bibli i poslouchat faráře nebo někoho, kdo nás inspiruje, hledat.

Liturgie

Písně

Jako skála v širém moři (SV 112); *Kdo zná mě líp* (SV 152); *Ovečky* (SV 198); *Má modlitba* (SV 178); *Ovečka ztracená* (SV 240); *Slyš nás, ó Pane* (SV 301); *Rozbij ty chmurné hradby* (SV 302); *Zapadlo již slunce* (SV 390); *Ježíši Kriste, Pastýři náš* (BTS 35)

Biblický text k zapamatování

Moje ovce slyší můj hlas, já je znám, jdou za mnou. (J 10,27)

Rituál

[Na plakátu](#) společně hledejte obrázek, který symbolizuje dnešní vyprávění.

Zapalte svíčku jako znamení světla, chýťte se kolem dokola za ruce a opakujte či zpívejte refrén „Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. Před tebou se Pane Kriste, Králi králi, dobrovolně skláníme.“ (SV 215, EZ 632)

Na začátku setkání můžete recitovat úvod Janova Prologu (J 1,1): Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh.

Okénko do bohoslužeb

Farář půjde do kostela s velkou poutnickou holí. Zeptá se dětí, na co by mohl takovou hůl použít. Na opnutí se, venku, když se vší prádlo, podepření, může takovou holí odhánět divoké psy, nebo přetáhnout neposlušnou ovci přes hřbet, aby se pěkne vrátila ke stádu a nesešla z cesty... O pastýři a ovečkách si děti

budou povídat v neděle...

Nebo: Děti, víte, na co to je? Ano, je to vodítko. Většinou na psa... ale viděla jsem už i vodítko na kočky a dokonce vodítko na děti, aby neutekly rodičům nebo prarodičům do silnice. Myslíte, že by se dalo použít i na stádo ovcí? Asi ne... ovce se vodí jinak... Na ovce pastýř zavolá a sehnat stádo mu pak pomáhá ovčácký pes... Pro ovci je pak důležité, aby ovčáka poslouchala. Když bude neposlušná nebo nepozorná, může se jí stát, že se ztratí. Více se dozvíte v neděle.

Modlitba

Pane, děkujeme ti za to, že jsi naším pastýřem. Děkujeme ti za to, že nás chráníš a vedeš životem. Prosíme, dej, ať vždy slyšíme a rozpoznáme tvůj hlas. Amen.

Kam dále

[Inspirace: Přeběh dobrého pastýře metodou Godly play \(youtube, v angličtině\)](#)

[Obrázky figurek k přeběhu dobrý pastýř metodou Godly play](#)

[Scénář přeběhu inspirovaného Dobrým pastýřem z Godly play v češtině a s ilustracemi](#)

Odkaz na píseň

[Jako skála v širém moři \(SV112\)](#)

[Kdo zná mě líp \(SV152\)](#)

[Ovečky \(SV198\)](#)

[Má modlitba \(SV178\)](#)

[Ovečko ztracená \(SV240\)](#)

[Slyš nás, ó Pane \(SV301\)](#)

[Rozbij ty chmurné hradby \(SV302\)](#)

[Zapadlo již slunce \(SV390\)](#)

[Ježíši Kriste, Pastýři náš \(BTS35\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece najdeme sami IV \(s apoštoly, s Janem a celou církví\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Jan 10,11–15](#)

[Jan 10,27–30](#)

[Žalmy 23](#)